

Bengt Oscar Lagerstrøm

Kompetanse i grunnskolen, del 2
Dokumentasjonsrapport

Forord

Undersøkelsen om kompetanseprofil i grunnskolen 1999 er gjennomført av statistisk sentralbyrå på oppdrag fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Kontaktperson i departementet har vært rådgiver Jan Peter Strømsheim.

Ved seksjon for intervjuundersøkelser i statistisk sentralbyrå har rune Steffensen vært ansvarlig den elektroniske databehandlingen. Grete Korsvoll har hatt ansvaret for kontakten med våre intervjuere. Bengt Oscar Lagerstrøm har vært prosjektleder. Spørreskjema er utarbeidet i samarbeid med oppdragsgiver.

Innhold

Forord.....	1
Utvalg.....	3
Datafangst	5
Frafall.....	5
Usikkerhet og feilmarginer	6
EDB-assistert intervjuing, innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil.....	7

Tabeller

Tabell 1: Nøkkeltall	3
Tabell 2: Populasjon, utvalg og relative vektorer for kombinerte barne- og ungdomsskoler, rene barneskoler og rene ungdomsskoler. Antall.....	4
Tabell 3: Sammenligning av kjønns- og aldersfordeling mellom de som er aktuelle for undersøkelsen og de som ikke lenger arbeider som lærere.....	4
Tabell 4: Frafall etter årsak. Antall og prosent	5
Tabell 5: Bruttoutvalg, nettoutvalg og frafall etter alle, kjønn og alder. Antall og prosent.....	6
Tabell 6: Forventet standardavvik for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser.....	7

Vedlegg

Informasjonsbrev til respondentene
Instruks til intervjuere med spørreskjema

Bakgrunn og formål

Statistisk sentralbyrå beskriver her gjennomføringen av undersøkelsen om kompetanseprofil i grunnskolen høsten 1999. Undersøkelsen er utført på oppdrag fra kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i samarbeid med statens lærerkurs, og er en oppfølging av undersøkelsen kompetanseprofil i grunnskolen våren 1999 (Roll-Hansen 1999¹).

Innføringen av de nye lærerplanverkene for den 10-årige grunnskolen (L97 og L97 Samisk) har medført endringer i fagområder og omfang. Formålet med undersøkelsen er å kartlegge kompetansesituasjonen i grunnskolen i forbindelse med disse endringene for følgende fag: engelsk, heimkunnskap, kristendomskunnskap med livssynsorientering (KRL-faget), kroppsøving, kunst og håndverk, musikk, norsk og samfunnsfag. Kartleggingen skal inngå i departementets grunnlag for videre arbeid med rekruttering av lærere, tilrettelegging for relevant videreutdanning og videreføring av etterutdanning knyttet til lærerplanverkene.

Tabell 1: Nøkkeltall

	Antall	Prosent
Populasjon	58064	100,0
Utvalg	4877	100,0
Avgang	470	100,0
Bruttoutvalg	4407	100,0
Nettutvalg	3986	90,4
Frafall	421	9,6

Utvalg

I alt ble det trukket ut 4 877 personer fra Statens sentrale tjenestemannsregister for skoleverket. Alle var registrert som tilsatt i undervisningsstillinger i grunnskolen høsten 1998. Utvalget er trukket fra hele landet, slik at vi kan presentere representative resultater på fylkesnivå.

Utvalget er trukket med ulik trekksannsynlighet for lærere som underviser i rene barneskoler, i kombinerte skoler og i rene ungdomsskoler. Flere respondenter er trukket fra de to siste gruppene for å sikre intervju med et tilstrekkelig antall lærere som underviser i ungdomsskolen. Ved bruk av datamaterialet til analyser, bør vektene i tabell 1 benyttes for å fjerne effekten av ulik trekksannsynlighet og et noe ulikt frafall i de ulike gruppene av lærere. På grunnlag av tabell 12 kan vi beregne vektorer på følgende måte: La R_i betegne delpopulasjonene, hvor $i =$ kombinerte barne- og ungdomsskoler, rene barneskoler og ungdomsskoler. Vekten for delpopulasjonene finner vi da ved formelen

$$W_i = R_i^{-1} / R_j^{-1}, \quad i \neq j$$

Dette betyr at personene som er trukket fra registeret, som undervisningspersonale i en ren barneskole, teller fire ganger mer enn undervisningspersonale i de to andre gruppene (tabell 2).

Dersom det er en sammenheng mellom skoletype og f.eks. antall vekttall i ulike fag, alderssammensetting eller omfang av etterutdanning, vil riktig proporsjoner i forhold til skoletype redusere omfanget av tilfeldig utvalgsfeil for de andre variablene.

---

¹ Notater 99/30, Dag Roll-Hansen

Tabell 2: Populasjon, utvalg og relative vektorer for kombinerte barne- og ungdomsskoler, rene barneskoler og rene ungdomsskoler. Antall

	Populasjon	Utvalg	Vekt
Kombinert barne- og ungdomsskole	13231	1975	1,0
Ren barneskole	31691	1075	4,4
Ren ungdomsskole	13142	1850	1,1

Undersøkelsen er rettet mot lærere som underviser i enkelte fag. Lærere som ikke underviser i minst ett av de aktuelle fagene er utelatt fra undersøkelsen. Av de 3986 vi oppnådde intervju med, utgjorde det 381 personer. Utvalget vi gjennomførte hele eller deler av intervjuet med, er følgelig 3605 personer.

Personer som ikke for tiden arbeider som lærere er utelatt fra undersøkelsen. Det gjelder respondenter som har gått av med pensjon eller av andre grunner ikke lenger er tilsatt som lærere. Videre er også lærere i ulike former for permisjon utelatt fra utvalget. Det utgjør til sammen 470 personer. Tabell 3 nedenfor viser hvordan denne gruppen fordeler seg på kjønn og alder, sammenlignet med den delen av utvalget som er aktuell for undersøkelsen.

Tabell 3: Sammenligning av kjønns- og aldersfordeling mellom de som er aktuelle for undersøkelsen og de som ikke lenger arbeider som lærere.

	Trukket til undersøkelsen	Fortsatt Lærer	Ikke lenger lærer
I alt	100,0	100,0	100,0
Menn	36,5	36,9	33,4
Kvinner	63,5	63,1	66,6
34 år eller yngre	20,5	19,8	27,5
35-44 år	21,3	21,7	17,5
45-54 år	37,0	38,1	27,2
55 år eller eldre	21,2	20,5	27,9
Antall	4877	4407	470

Det er flere kvinner enn menn som av ulike grunner ikke lenger arbeider som lærere. Personer over 54 og under 35 år er overrepresentert i denne gruppen. Overrepresentasjonen kan skyldes mange ulike forhold: At de eldste er overrepresentert i denne gruppen kan henge sammen med at registerinformasjonen er om lag et år gammel på intervjutidspunktet. Flere av de uttrukne vil på intervjutidspunktet derfor ha gått av med pensjon. Avgangen blant de yngste kan skyldes at de uttrukne personene på intervjutidspunktet tar videreutdanning. Siden undersøkelsen kun kartlegger de som på intervjutidspunktet jobber i grunnskolen, kartlegges ikke grupper som gjennomfører ulike former for videreutdanning. Det er likevel kun for aldersgruppen 45-54 år at bruttoutvalget endres med mer enn ett prosentpoeng.

Datafangst

Undersøkelsen ble gjennomført ved intervjuing over telefon. Intervjuet inneholdt ikke spørsmål av en karakter som gjorde det nødvendig å foreta besøksintervju. Spørsmålene ble stilt ved EDB-assistert intervjuing. Det blir gjort nærmere rede for denne teknikken nedenfor.

Intervjuene ble i hovedsak foretatt i perioden 1. desember - 23. desember 1999 av vårt lokale intervjukorps. Videre ble om lag 20 prosent av utvalget intervjuet i perioden 1. november – 20. desember 1999 av vårt sentral intervjukorps.

Frafall

Av de 4 877 personene som totalt ble trukket ut til undersøkelsen, underviste 470 ikke grunnskolen på intervjutidspunktet. De tilhører ikke målpopulasjonen og er utelatt. Bruttoutvalget utgjør dermed 4407 personer. Av disse ble det oppnådd intervju med 3986 personer, eller 90,4 prosent. Frafallet utgjør dermed 9,6 prosent.

Tabell 4: Frafall etter årsak. Antall og prosent

	Antall personer	Prosent av frafallet	Prosent av bruttoutvalg
I alt	421	100,0	9,6
Ønsker ikke å delta	174	41,3	3,9
Forhindret fra å delta	76	18,1	1,7
Ikke oppnådd kontakt	95	22,6	2,2
Andre grunner til å ikke delta	76	18,1	1,7

Tabell 4 viser at de viktigste grunnene til frafall i undersøkelsen er at mulige intervjuobjekter enten ikke ønsket å delta (41 prosent) eller at vi ikke klarte å oppnå kontakt med den som var trukket ut i løpet av intervjuperioden (23 prosent).

Hvis informasjonsbortfallet ikke er tilfeldig fordelt, men avspeiler at noen undersøkelsesenheter er blitt over- eller underrepresentert i datamaterialet, har vi et statistisk representativitetsproblem. I motsetning til manglende opplysninger, enten det skyldes respondentfrafall, ufullstendige svar eller andre lignende årsaker, har dette problemet ingen statistisk løsning. Problemet belyses ved en empirisk undersøkelse av hvordan frafallet ligner og skiller seg fra svarene på de sentrale kjennemerkene.

Utvalgsskjevhet i forhold til ett kjennemerke medfører ikke nødvendigvis at nettoutvalget er skjevt i forhold til andre kjennemerker. Omvendt innebærer godt samsvar mellom fordelingene netto- og bruttoutvalg ikke noen garanti for at utvalget ikke er skjevt for andre kjennemerker.

Vi kan også snakke om utvalgsskjevhet når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes i bruttoutvalget enn i populasjonen som undersøkelsen omfatter. Slik utvalgsskjevhet kan oppstå ved utvalgstrekning, hvor tilfeldigheter kan føre til at fordelingen av enkelte kjennemerker i utvalget ikke er helt lik fordelingen i populasjonen (utvalgsvarians).

I vurderingen av utvalgsskjevhet bør en knytte større oppmerksomhet til avviket mellom nettoutvalget og bruttoutvalget enn mellom bruttoutvalget og populasjonen. Avviket mellom bruttoutvalget og populasjonen skyldes tilfeldig utvalgsvarians, og en kan forvente at de personene som trekkes ut i hver

befolkningsgruppe ikke skiller seg systematisk fra de som ikke trekkes ut. Dersom en ønsker å presentere data for et tverrsnitt av det norske folk, vil grupper som er underrepresentert i bruttoutvalget veie for lite i de samlede resultatene. Innenfor hver gruppe vil personene som er trukket ut likevel være representative for sin gruppe. Slike skjevheter er erfaringsmessig små, og vi vil derfor ikke gå nærmere inn på dette. I sammenlikninger mellom nettoutvalget og bruttoutvalget har man i tillegg en risiko for at de personene i en befolkningsgruppe som faktisk har deltatt (nettoutvalget), skiller seg systematisk fra de personene som ikke har deltatt (fracfallet).

Tabell 5 viser at forskjellene mellom brutto- og nettoutvalg er relativt små, når vi har tatt for oss kjennemerkene kjønn og alder. I de fleste sammenhenger vil forskjellene ikke ha betydning for resultatet. Hvis temaet en studerer (den avhengige variabelen) har en særlig sterk sammenheng med kjennetegnet som er skjevt fordelt i utvalget, kan det likevel ha en viss effekt.

Tabell 5: Bruttoutvalg, nettoutvalg og frafall etter alle, kjønn og alder. Antall og prosent

	Bruttoutvalg		Nettoutvalg		Frafall	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I alt	4407	100,0	3986	100,0	421	100,0
Kjønn						
Mann	1625	36,9	1489	37,4	136	32,3
Kvinne	2782	63,1	2497	62,6	285	67,7
Alder						
34 år eller yngre	871	19,8	770	19,3	101	24,0
35-44 år	955	21,7	878	22,0	77	18,3
45-54 år	1679	38,1	1531	38,4	148	35,2
55 år eller eldre	902	20,5	807	20,2	95	22,6

Usikkerhet og feilmarginer

Fordi resultatene bygger på opplysninger om et utvalg av den befolkningen som undersøkelsen dekker, er det knyttet en viss usikkerhet til dem. Denne usikkerheten kalles utvalgsvarians. I og med at utvalget er trukket etter reglene for tilfeldig trekking, er det mulig å beregne hvor stor utvalgsvariansen kan ventes å bli.

Et hyppig brukt mål på usikkerheten i resultatet for et kjennemerke, er standardavviket til den observerte verdien av dette kjennemerket. Størrelsen på dette standardavviket avhenger av tallet på observasjoner i utvalget, måten utvalget er trukket på og av fordelingen til det aktuelle kjennemerket i befolkningen. Fordelingen i befolkningen kjenner vi ikke, men det er mulig å anslå standardavviket i utvalgsfordelingen ved hjelp av observasjonene i utvalget.

Det er ikke foretatt egne beregninger av slike anslag for denne undersøkelsen. Tabell 6 viser likevel tilnærmet størrelse på standardavviket for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser. Av tabell 24 går det fram at usikkerheten øker når antall observasjoner minker og når prosenttallet nærmer seg 50.

Tabell 6: Forventet standardavvik for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser

n: \ P:	5	10	15	20	25	30	35	40	50
25	4,4	6,1	7,3	8,2	8,8	9,4	9,7	10,0	10,2
50	3,1	4,3	5,1	5,7	6,2	6,5	6,8	7,0	7,1
100	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0
200	1,5	2,1	2,5	2,8	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5
300	1,3	1,7	2,1	2,3	2,5	2,6	2,8	2,8	2,9
500	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2
1000	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6
1200	0,6	0,9	1,0	1,1	1,2	1,3	1,4	1,4	1,4
1500	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3
2000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1
2500	0,4	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0
3000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9
4407	0,3	0,4	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
4877	0,3	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7

n = antall observasjoner

P = prosentandel

N = 58064

Ved hjelp av standardavviket er det mulig å beregne et intervall som med en bestemt sannsynlighet inneholder den sanne verdi av en beregnet størrelse (den verdien vi ville ha fått dersom vi hadde foretatt en totaltelling i stedet for en utvalgsundersøkelse). Slike intervaller kalles konfidensintervaller hvis de er konstruert på en bestemt måte: La M være den beregnede størrelsen og S være et anslag for standardavviket til M . Konfidensintervallet med grensene $(M-2S)$ og $(M+2S)$, vil med omtrent 95 prosents sannsynlighet inneholde den sanne verdien.

Følgende eksempel illustrerer hvordan en kan bruke tabell 12 for å finne konfidensintervaller: Anslaget på standardavviket til et observert prosenttall på 25 er 2,5 når antall observasjoner er 300. Konfidensintervallet for den sanne verdi får grensene $25 \pm 2 \times 2,5$. Det vil si at intervallet som strekker seg fra 20 til 30 prosent med 95 prosent sannsynlighet inneholder den tallstørrelsen en ville fått om hele befolkningen hadde vært med i undersøkelsen.

Konfidensintervall kan konstrueres for ulike sikkerhetsnivå. Et konfidensintervall med grensene $(M+S)$ og $(M-S)$ vil med 68 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi. Et konfidensintervall med grensene $(M+2,6S)$ og $(M-2,6S)$ vil med 99 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi.

Ofte er det ønskelig å sammenlikne prosenttall for flere grupper. Når to usikre tall sammenliknes, vil usikkerheten på forskjellen mellom dem vanligvis bli større enn usikkerheten knyttet til hvert enkelt tall. Standardavviket til forskjeller mellom to prosenttall er lik kvadratrotten av summen av kvadratene av standardavvikene til enkelttallene. Når en har anslag for standardavviket til slike forskjeller, kan en konstruere konfidensintervall for den sanne verdi på samme måte som beskrevet ovenfor.

EDB-assistert intervjuing, innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil

I enhver undersøkelse, både i totaltellinger og utvalgsundersøkelser, vil det forekomme svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidningen.

Datainnsamlingen i denne undersøkelsen foregikk ved hjelp av pc-er. Intervjuerne ringer opp respondentene, leser opp spørsmålene fra dataskjermen og registrerer svarene direkte på maskinen.

En fordel med EDB-assistert intervjuing er at en øker mulighetene for å tilpasse ordlyden i spørsmålene avhengig av respondentens situasjon eller svar på tidligere spørsmål, i forhold til det som er mulig ved bruk av papirskjema. I denne undersøkelsen brukes det først og fremst til å sikre at det ble stilt spørsmål om riktig fag.

Endelig gir EDB-assistert intervjuing mulighet for direkte kontroll av svarkonsistens mellom ulike spørsmål. For hvert spørsmål er det lagt inn grenser for gyldige verdier. I tillegg er det bygget inn et omfattende feilmeldingssystem dersom intervjueren taster inn et svar som er inkonsistent i forhold til tidligere svar. Dette ble for eksempel brukt til å kontrollere at respondenter som underviser på barnetrinnet ikke oppgir å undervise i fag som bare finnes på ungdomstrinnet. Slike kontroller må likevel brukes med varsomhet. De fordrer at en har en klar forestilling om hvilke fag som er mulige. Vi gjorde en feil i forhold til dette. Vi var ikke klar over at det ikke ble undervist i samfunnsfag på barnetrinnet, og intervjuerne fikk derfor opp en feilmelding når de tastet inn denne svarkombinasjonen. Feilen ble likevel raskt oppdaget, og vi ga beskjed til intervjuerne om å se bort fra feilmeldingen.

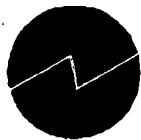
Alle disse sidene ved EDB-assistert intervjuing fører til økt datakvalitet. Innsamlingsfeil som skyldes intervjuerens feilregistreringer blir langt mindre enn ved bruk av papirskjema. Vi unngår registrering av ugyldige verdier og vi oppnår et redusert frafall på enkeltspørsmål ved at mulighetene for hoppfeil reduseres. EDB-assistert intervjuing hindrer likevel ikke alle feil. Redusert datakvalitet kan for eksempel være et resultat av dårlig formulerte spørsmål, eller at det er dårlig samsvar mellom spørsmål og svaralternativer. I denne undersøkelsen finner vi et eksempel på det i spørsmål om utdanning. Spørsmålene om utdanning var ikke utformet på en slik måte at de fanget opp utdanning ut over fire år på lærerskole eller høyskole. For respondenter som hadde tatt utdanning på dette nivået ba vi intervjuerne om å markere for at det var tatt tilleggsutdanning ved et universitet. Siden dette ikke var en åpenbar måte å klassifisere denne type utdanning på, er det mulig at en del av kompetansen lærerne sitter inne med ikke kommer fram i undersøkelsen. Dette vil likevel ikke ha innflytelse på mengden av utdanning en har i det enkelte fag.

Innsamlingsfeil kan også komme av at intervjupersonen avgir feil svar. Det kan skyldes vansker med å huske forhold tilbake i tiden. Det kan også skyldes misforståelser av spørsmål. Når det blir spurt om forhold som folk erfaringsmessig finner kompliserte, må en regne med å få en del feilaktige svar. Ved å lage en så utfyllende instruks som mulig med tanke på ulike tidsepoker av ulike typer lærerutdanning håpet vi langt på vei å komme problemet med å huske lengde på utdanning til livs. Vi fikk likevel noen tilbakemeldinger om at registrering av utdanning kunne volde problemer. Dette skyldtes bl a at respondentene av og til hadde vansker med å huske hvor mye utdanning de hadde i de ulike fagene, som vi ikke hadde tatt hensyn til instruering av SSB sine intervjuere. Dette gjaldt særlig eldre respondenter. Trolig er kvaliteten på disse dataene derfor noe lavere enn for andre deler av datamaterialet.

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn og den verdien som til slutt rapporteres ut. Gjennom ulike kontroller har man søkt å finne feil og rette dem opp.

Undersøkelsen ble godt mottatt hos intervjuerne. Det er erfaringsmessig et godt tegn både for svarprosent og den øvrige kvaliteten på data.

Statistiske resultater vil i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av både innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller. Det gjelder særlig hvis feilen er systematisk, dvs at den samme feilen gjøres relativt ofte. En tenker seg at feil som ikke er systematiske trekker like mye i hver retning, og at de derfor har svært liten effekt.

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Oslo, november 1999

Saksbehandler: Bengt Oscar Lagerstrøm, tlf: 800 83028 (grønt nummer)

Seksjon for intervjuundersøkelser

Kongens gt. 6

P.b. 8131 Dep.

N-0033 Oslo

Tel.: +47-22 86 45 00

Fax: +47-22 86 49 73

Postgiro/ Postal account:

0801 5053004

Undersøkelse om kompetanseprofil i grunnskolen

I løpet av den nærmeste tiden vil en intervjuer fra Statistisk sentralbyrå kontakte deg i forbindelse med en undersøkelse om kompetanseprofilen i grunnskolen. Undersøkelsen gjøres i samarbeid med Kirke-, utdanning- og forskningsdepartementet. Formålet med undersøkelsen er å kartlegge behovet for etter- og videreutdanning i forbindelse med innføringen av de nye læreplanene fra 1997 (L97 og L97S).

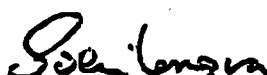
I vår gjennomførte vi en tilsvarende undersøkelse for noen utvalgte fag. Over 90 prosent av lærerne som var trukket ut, deltok. I undersøkelsen nå ønsker vi å kartlegge utdanningen i de resterende fagene som undervises i grunnskolen. Svarene vil bli analysert sammen med svarene fra undersøkelsen tidligere i år.

Du er en av 4 900 lærere som er trukket ut fra Det sentrale tjenestemannsregisteret for skoleverket til å delta i undersøkelsen. Intervjuet foregår på telefon. Det er frivillig å delta, men for at vi skal få pålitelige resultater er det viktig at de som er trukket ut blir med. Vi kan ikke erstatte deg med en annen. Det er like viktig å få svar fra alle, uansett om en har lite eller mye utdanning for å undervise i grunnskolen.

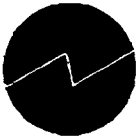
Undersøkelsen er godkjent av Datatilsynet og personopplysninger vil bli behandlet etter lovbestemte regler. Intervjuerne og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt. Vi vil aldri offentliggjøre eller videreformidle opplysninger om hva den enkelte har svart, og man kan når som helst trekke seg fra undersøkelsen. Den som ringer, kan fortelle deg hvordan du får bekreftet at vedkommende arbeider for Statistisk sentralbyrå.

Ring gratis på telefonnummer 800 83028 hvis du vil vite mer om undersøkelsen.

Med vennlig hilsen

Svein Longva
adm. direktør

Asle Rolland
seksjonssjef

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Oslo, november 1999

Sakshandsamar: Bengt Oscar Lagerstrøm, telefon: 800 83 028 (grønt nummer)

Seksjon for intervjuundersøkingar

Kongens gt. 6

P.b. 8131 Dep.

N-0033 Oslo

Tel.: +47-22 86 45 00

Fax: +47-22 86 49 73

Postgiro/ Postal account:

0801 5053004

Undersøking om kompetanseprofil i grunnskolen

I løpet av den næraste tida vil ein intervjuar frå Statistisk sentralbyrå kontakte deg i samband med ei undersøking om kompetanseprofilen i grunnskolen. Undersøkinga er eit samarbeid med Kyrkje-, utdanning- og forskingsdepartementet. Formålet med undersøkinga er å kartlegge behovet for etter- og vidareutdanning i samband med innføringa av dei nye læreplanane frå 1997 (L97 og L97S).

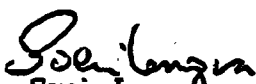
I vår gjennomførte vi undersøkinga for nokre utvalde fag, der meir enn 90 prosent av lærarane som var trekte ut, deltok. I undersøkinga no ønskjer vi å kartlegge utdanninga i resten av faga i grunnskolen. Svara vil bli analyserte saman med svara frå tidlegare i år.

Du er ein av 4 900 lærarar som er trekte ut frå Det sentrale tenestemannsregistret for skoleverket, til å delta i undersøkinga. Du står fritt til å velje om du vil vere med, men for at vi skal få gode resultat, er det viktig at dei som er trekte ut, svarer på spørsmåla våre. Vi kan ikkje erstatte deg med ein annan. Det er viktig å få svar frå alle, både dei som har lærarutdanning og dei som ikkje har det.

Datatilsynet har godkjent undersøkinga og opplysningane vil bli handsama etter lovfesta reglar. Intervjuarane og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå har teieplikt. Vi vil aldri offentleggjere eller vidareformidle opplysningar om kva den enkelte har svart, og du kan når som helst trekkje seg frå undersøkinga. Den som ringjer deg, kan fortelje korleis du får stadfesta at vedkomande arbeider for Statistisk sentralbyrå.

Ring gratis på telefonnummer 800 83 028 om du vil vite meir om undersøkinga.

Med venleg helsing

Svein Longva
adm. direktør

Asle Rolland
seksjonssjef

INSTRUKS

Orientering for intervjuere

Produktnr. 699-1

Kompetanseprofil i grunnskolen

1. INNLEDNING	2
2. GENERELL INSTRUKS	2
2.1 Utvalg	2
2.2 Innsamlingsmetode: telefonintervju	2
2.3 Innsamlingsperiode	3
2.4 Ingen registerkoplinger	3
2.5 Rask anonymisering	3
2.6 Første kontakt med IO og innledningstekst	3
2.7 Frafall og avgang	4
3. OVERSIKT OVER DE ENKELTE SPØRSMÅLENE	5
4. SKJEMA	12

Kontaktpersoner:

Intervjuerkontakt:

IT-ansvarlig:

Planlegger:

Grete Korsvoll (22 86 46 96)

Rune Steffensen (22 86 48 38)

Bengt Oscar Lagerstrøm (22 00 44 64)

1. INNLEDNING

Hensikten med undersøkelsen er å kartlegge behovet for etter- og videreutdanning i forbindelse med innføringen av nye læreplaner fra 1997 (L97 og L97-Samisk). Fagene som er aktuelle for undersøkelsen er **engelsk, kunst og håndverk, heimkunnskap, kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering (KRL-faget), kroppssøving, musikk, norsk og samfunnsfag**. For å kunne få et godt bilde av situasjonen og eventuelt kunne planlegge etter- og videreutdanningstiltak stiller vi spørsmål om:

- skoletype IO jobber ved
- hvilke fag og klassetrinn IO underviser
- hvilken grunnutdanning IO har
- hvilken utdanning IO har i enkelte fag
- om IO har tatt etter- eller videreutdanning
- om IO ønsker å ta etter- eller videreutdanning

Undersøkelsen blir gjennomført på oppdrag fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF), og er en fortsettelse av undersøkelsen vi gjennomførte i februar/mars tidligere i år. Det samlede datamaterialet vil bli bearbeidet og analysert av SSB, men vil også bli gjort tilgjengelig for oppdragsgiver og andre etter vanlige regler. Det betyr at vi gir oppdragsgiver en anonymisert datafil, og at andre vil få tilgang på en anonymisert datafil fra Norges samfunnsvitenskapelige datatjeneste. Navn, adresser og personnummer fjernes fra fila før vi gir den fra oss.

Det finnes *to versjoner* av den nye læreplanen, en norsk og en samisk. Derfor står det "de nye læreplanene" i skjemaet, i stedet for "den nye læreplanen". Den norske læreplanen forkortes L97, og den samiske L97S. Hvis du vil kan du bruke "L97" i stedet for "de nye læreplanene fra 1997", i intervjuet. L97 avløser nå helt den tidligere Mønsterplanen fra 1987.

2. GENERELL INSTRUKS

2.1 Utvalg

Utvalget består av 4 900 personer, trukket fra Statens sentrale tjenestemannsregister for skoleverket. Alle var registrert som ansatte i grunnskolen høsten 1998 (1.9.98). Det er dessverre det mest oppdaterte registeret vi har å trekke fra. Undersøkelsen skal bare ta for seg lærere som underviser i enkelte fag. Blant de som underviser på barnetrinnet vil de aller fleste lærerne undervise i minst ett av fagene. På ungdomstrinnet vil om lag to av tre lærere undervise i minst ett av fagene det fokuseres på i undersøkelsen. De fleste som underviser i minst ett av fagene, vil trolig undervise i tre.

2.2 Innsamlingsmetode: telefonintervju

IO skal intervjues på telefon. Det er beregnet til å ta 20 minutter i gjennomsnitt for IO som underviser i de fagene vi er interessert i.

2.3 Innsamlingsperiode

Datainnsamlingen foregår i tiden 1. november - 20. desember sentralt (CATI) og lokalt (CAPI) i tidsrommet 29. november til 20. desember.

2.4 Ingen registerkoplinger

Vi kommer ikke til å koble på annen informasjon til dataene dere samler inn.

2.5 Rask anonymisering

Alle navn, personnummer og adresser vil bli fjernet fra datamaterialet når innsamlingen er avsluttet.

2.6 Første kontakt med IO og innledningstekst

Presenter deg, si hvor du ringer fra og spør om å få snakke med IO. Andre momenter å ta fatt i er IO-brevet, navnet på undersøkelsen, kort beskrivelse av undersøkelsen og resultater fra forrige runde. Viktige momenter i denne fasen er:

- Temaet kommer til å interessere
- Forklare hvordan IO ble trukket ut
- Forklare hvordan resultater fra undersøkelsen vil få betydning for IO personlig
- Forklare IO om vår taushetsplikt, personvern og Datatilsynet

Vi har laget et forslag til følgende innledningstekster i tilknytning til momentene over:

Vi har sendt deg et brev om at du er trukket ut til å delta i en undersøkelse om kompetanseprofil i grunnskolen. Har du mottatt det?

Målet med undersøkelsen er å kartlegge behovet for etter- og videreutdanning i forbindelse med innføringen av de nye læreplanene fra 1997 (L97 og L97S).

Kartleggingen skal inngå i departementets grunnlag for videre arbeid med rekruttering av lærere, tilrettelegging for relevant videreutdanning og videreføring av etterutdanning knyttet til lærerplanene.

Har du mulighet til å svare på spørsmålene nå?

Konfidensialitet er en selvfølge, og Statistisk sentralbyrå vil aldri formidle opplysninger som kan vise hva en enkelt person har svart.

Det er vanskelig å lage spørsmål som passer like godt for alle, men for at vi skal kunne lage god statistikk ber vi deg svare så godt du kan selv om det skulle komme et spørsmål som ikke passer så godt for deg.

Vi gjennomførte en liknende undersøkelse i vår, og mer enn 90 prosent av de som ble trukket ut deltok.

2.7 Frafall og avgang

Her er kodene som gjelder under frafall, avgang og overføring:

Frafalls- og avgangsårsaker

Frafall (alternativ 3 i Innled):

11 - IO har ikke tid nå

12 - IO ønsker ikke å delta

13 - IO deltar ikke av prinsipp

14 - Andre nekter for IO

21 - Kortvarig sykdom

22 - Langvarig sykdom/svekkelse

23 - Sykdom/dødsfall i IOs familie,
annen uforutsett hendelse

24 - Språkproblemer

31 - Midlertidig fravær pga
skolegang/arbeid

32 - Midlertidig fravær pga. ferie e.l.

33 - Finner ikke adressen/boligen

34 - IO har ikke telefon/for langt å reise

35 - IO ikke å treffe av andre årsaker
(spesifiser)

41 - Andre frafallsgrunner

Avgang (alternativ 4 i Innled):

51 - IO død

52 - Bosatt i utlandet i minst 6 mnd.

53 - Bosatt på institusjon

54 - Jobber ikke som lærer

Overføring (alternativ 2 i Innled):

61 - Kjenner IO

62 - Intervjuer har kapasitetsproblemer, er
syk e.l.

Ved frafall og avgang skal det alltid gis informasjon i feltet "SpsOppflg". Informasjonen skal være slik at den kan hjelpe de som skal drive oppfølging. Bruk stikkord. Dersom IO er midlertidig fraværende, bør det gis opplysning om IO kan kontaktes senere, og helst når, med tanke på evt. oppfølging etter intervjuperioden.

IO som har flytta fast til utlandet

Husk at IO som bor utenlands i forbindelse med arbeid eller skolegang ut over 6 måneder skal registreres som avgang med kode 62.

IO som bor på institusjon

Personer som bor fast på følgende institusjoner skal ikke intervjues:

- Aldershjem
- Sykehjem eller kombinert syke- og aldershjem
- Psykiatriske sykehus eller sykehjem
- Institusjoner for alkoholikere og narkomane.

For disse IO skal avgangsgrunn 53 angis.

En person regnes som fast bosatt i institusjon dersom han/hun er registrert som bosatt der, eller regner med å oppholde seg der i minst 6 måneder. Personer som arbeider på institusjon skal naturligvis intervjues, selv om de er fast bosatt på institusjonsadressen.

IO som for tiden oppholder seg på vanlig sykehus/sykestue, i fengsel og militærforlegning tilhører utvalget.

IO som ikke lenger er lærer

Hvis IO har *sluttet som lærer* eller *for tiden ikke underviser* i grunnskolen, er han/hun ikke i målgruppa for undersøkelsen. Det gjelder IO som har *permisjon*, har *sluttet som lærer*, blitt *rektor som ikke underviser*, osv. Disse skal gis avgangskode 54.

3. OVERSIKT OVER DE ENKELTE SPØRSMÅLENE

Vet ikke og nekter	6
FylkSjek og NyfFylke - Hvilket fylke IO arbeider	6
Spm1 - Hva slags skole er det du jobber på?	6
Spm2 - Fulldelt og fådelte	6
Spm3 - Antall elever på skolen	6
Spm4 - Antall år som lærer i grunnskolen	6
Spm5 - Fag IO underviser i	6
Spm6 - Undervisningstimer per uke	7
Spm7 - Hvilket klassetrinn skal regnes?	7
Spm9 - Godkjent utdanning	7
Spm10, 11 og 12 - Grunnutdanning	7
Spm13 - Akademisk grad	9
Spm16 og 21 (med underspørsmål) - Hvor mye utdanning i et enkelt fag	9
Spm20 - Obligatorisk utdanning i faget	11
Spm25 og 33 - Etterutdanning og videreutdanning	11
Spm29, 30 og 31 - Subjektivt vurdert kunnskap	11

Spørsmålene som er merket med * i skjemaet, er omtalt i instruksjonen.

Vet ikke og nekter

Kategoriene «vet ikke» og «nekter» skal brukes restriktivt hvis de ikke spesielt står i spørsmålsteksten. Folk svarer av og til at de ikke vet, hvis de ikke vil svare. Gi alltid IO tid til å komme med et annet svar. Når IO likevel svarer «vet ikke» eller nekter å svare - tast «AltGr8» for «vet ikke» og «AltGr9» for «nekting».

FylkSjek og NytFylke - Hvilket fylke IO arbeider

Resultater fra undersøkelsen skal gis på fylkesnivå. Derfor er det viktig å få bekreftet hvilket fylke de bor i. Hvis IO ikke lenger jobber i det samme fylket som da registeret sist ble oppdatert, trenger vi informasjon om hvilket fylke IO jobber i nå. Registeret vi har trukket fra ble sist oppdatert høsten 1997. Hvis det går klart fram av telefonnummeret eller på annen måte at IO fortsatt jobber i fylket han/hun ble trukket ut fra, trenger du selvfølgelig ikke stille spørsmålet.

Spm1 - Hva slags skole er det du jobber på?

Etter at 10-årig grunnskole er innført, går en ren barneskole fra 1.-7. klasse, mens ungdomsskoler består av 8.-10. klasse. Kombinerte barne- og ungdomsskoler har elever fra 1.-10. klasse.

Spm2 - Fulldelt og fådelt

Fulldelt og fådelt er ukjente begreper for mange - men trolig vil lærere stort sett kjenne dem. En skole er *fulldelt* hvis den har minst en klasse på hvert klassetrinn. Skolen er da fullt ut delt opp i det antall klassetrinn som går ved skolen. En barneskole er *følgelig fulldelt* når det er minst en 1. klasse, en 2. klasse, en 3. klasse, en 4. klasse, en 5. klasse, en 6. klasse og en 7. klasse på skolen. Hvis for eksempel 1. og 2. klassen hadde vært slått sammen til én, hadde skolen vært fådelt. I en fådelt skole går elever fra ulike trinn i samme klasse.

Spm3 - Antall elever på skolen

Be IO gjøre et anslag, hvis det er vanskelig å svare.

Spm4 - Antall år som lærer i grunnskolen

Tiden regnes fra første gang IO begynte å undervise i grunnskolen, og trekk fra eventuelle opphold. Be IO om å gjøre et anslag hvis det er vanskelig å si et eksakt tall.

Spm5 - Fag IO underviser i

Pass på å få med alle fag IO underviser i. Hvis det varierer: Spør etter fag IO som regel underviser i minst en time i uka. Hvis IO har vanskelig for å svare, og trenger en presisering: Spør etter fag IO har undervist minst en time i uka, de siste fire ukene. Merk av alle fag IO underviser i. Lærere underviser ofte i mange fag, så vær forberedt på at det kan ta litt tid med dette spørsmålet. Det gjelder særlig for lærere på barnetrinnet. De fagene som er aktuelle i denne undersøkelsen er skrevet i rødt. Det kan være lurt å fortelle IO hvilke fag du skal spørre mer om, før du går videre i intervjuet, men ikke før du har kartlagt hvilke fag læreren underviser i nå.

Av og til vil ikke IO spesifisere faget han/hun underviser i nøye nok. Samfunnsfag er definert som historie, geografi og samfunnskunnskap ned til mellomtrinnet. Av den grunn kan det

tenkes at en lærer kun underviser i f.eks. historie, geografi, eller samfunnskunnskap. Det aktuelle IO skal i dette tilfellet sortere under "samfunnsfag".

De som underviser i matematikk, natur og miljøfag, tysk, fransk, finsk eller annet avslutter her.

Spm6 - Undervisningstimer per uke

Hvis det varierer hvor mange timer IO underviser per uke: Spør etter hvor mange timer IO *som regel* underviser per uke. Hvis IO har vanskelig for å svare, og trenger en presisering: Spør etter hvor mange timer per uke IO har undervist i faget i gjennomsnitt de siste fire ukene.

Regn også med *delingstimer*. I *delingstimer* underviser læreren bare deler av klassen - klassen er delt.

Spm7 - Hvilket klassetrinn skal regnes?

Hvis det varierer: Spør om hvilke klassetrinn IO vanligvis underviser. Hvis IO trenger en presisering: Spør etter hvilke klassetrinn IO har undervist i faget de siste fire ukene.

For IO som jobber på fådelte skoler kan det være elever fra flere klassetrinn i samme klasse. Før i så fall opp alle klassetrinnene som det er elever fra i klassen(e) IO underviser.

Spm9 - Godkjent utdanning

Alle som har fullført en lærerutdanning på en lærerskole eller en høgskole har godkjent utdanning for å undervise i grunnskolen.

De som har tatt utdanningen sin på universiteter må ha pedagogisk seminar (ped.sem.) eller praktisk pedagogisk utdanning (ppu eller ppy), for å ha godkjent utdanning.

Om en ikke har godkjent utdanning påvirker dette lønnsbetingelsene og mulighetene for å få fast ansettelse.

Spm10, 11 og 12 - Grunnutdanning

Her er vi ute etter å finne ut hvilken utdanning IO har for å være lærer. Grunnutdanning kan være vanskelig å skille fra videreutdanning. Grunnutdanning er gjerne den utdanningen en tok før en begynte å arbeide som lærer. Den kan likevel også omfatte annen utdanning av generell karakter som IO har tatt siden.

Hvis IO ber om en presisering: Spør etter den utdanningen IO tok før han/hun begynte å arbeide som lærer. Hvis IO har tatt utdanning senere som han/hun selv definerer som grunnutdanning skal det også regnes med. Hvis IO ikke vil definere senere utdanning som grunnutdanning, skal den ikke regnes med her. Da kommer den med i et senere spørsmål.

Førskolelærerutdanninga er en treårig utdanning som kvalifiserer til arbeid med 6-åringene i grunnskolen (1. klasse). Med ett års videreutdanning rettet mot arbeid med barn i alderen 6-9

år, kan førskolelæreren arbeide med hele småskoletrinnet i grunnskolen (1. - 4. klasse). Den obligatoriske delen har følgende innhold (av interesse for oss):

Fysisk fostring:	4 vt.
Musikk	4 vt.
Norsk	5 vt.
Religion/etikk	4 vt.
Samfunnsfag	4 vt.

Allmennlærerutdanninga er nå en fireårig utdanning som kvalifiserer til arbeid i hele grunnskolen.

Som støtte har vi laget følgende oversikt over noen varianter av lærerutdanninga:

Tabell A: Oversikt over lærerutdanninga etter studieplanene fra 1980, 1992 og 1998

	3-årig allmennlærerutdanning (fra studieplan av 1980)	4-årig allmennlærerutdanning (fra 1992)	4-årig allmennlærerutdanning (fra 1998)
Praksis	ett år (inkl. praksis)	10 vt + praksis inngår i fagstudium	10 vt + praksis inngår i fagstudium
Norsk	5 vt	10 vt	10 vt
Naturfag	5 vt	5 vt	10 vt
Kunst og håndverk	5 vt	5 vt	10 vt
Praktiske fag	5 vt	10 vt	10 vt
Engelsk	5 vt		
Matematikk		10 vt	10 vt
Valgfrie fag	15 vt	30 vt	20 vt (bundet til engelsk)
Totalt	60 vt	80 vt	80 vt

vt = vektall

Faglærerutdanningen er til vanlig treårig. 4 år er også mulig, men bare de tre første årene er obligatorisk. I den 4-årige faglærer utdanningen er det en obligatorisk del på 60 vt og en valgfri del på 20 vt. Utdanninga kvalifiserer for arbeid på mellom- og ungdomstrinnet i grunnskolen (5. - 10. klasse). For noen få fag og fagområder kvalifiserer utdanninga også for småskoletrinnet (1. - 4. klasse). Faglærerutdanning vil først og fremst være aktuelt for lærere i kunst og håndverk, kroppsøving og musikk.

Den obligatoriske delen har følgende innhold (av interesse for oss):

Musikk	10 vt
Kunst og håndverk	10 vt
Norsk	10 vt

og to av følgende fag:

Dans	10 vt
Drama	10 vt
Heimkunnskap	10 vt
Kroppspøving	10 vt

Regn også med utdanning IO har tatt i utlandet.

Spm13 - Akademisk grad

Akademiske grader fra universiteter kan delvis bestå av utdanning fra høyskoler. I praksis kan det holde å ha tatt ett fag på universitetet for å få en grad. IO behøver ikke å ha fått vitnemål på graden for at den skal regnes - det holder om han/hun har tilstrekkelig utdanning til å kunne få det.

Spm16 og 21 (med underspørsmål) - Hvor mye utdanning i et enkelt fag

Her er vi ute etter å finne ut hvor mye utdanning IO har for å undervise i det enkelte fag. I spm16 skal alle vekttall i FAG X medregnes. Utdanning utover det obligatoriske siles ut senere. Disse spørsmålene vil være greie for de fleste, men problematiske for enkelte. For IO som har utdanning i et fag fra flere steder, er det enklest å registrere svaret på en god måte ved hjelp av vekttall. Det gjør det lettere å registrere en samlet sum for flere ulike utdanninger i det samme faget. Hvis IO for eksempel har en halvårsenhet i faget fra lærerskolen, og senere har tatt et grunnfag i det samme faget, kan det være litt problematisk å registrere det. Den beste måten å gjøre det på er å regne utdanningen om til vekttall. Bruk følgende omregning:

Et FD-kurs	= ingen vekttall
En kvartårsenhet	= 5 vekttall
En halvårsenhet	= 10 vekttall
¾ helårsenhet	= 15 vekttall
En helårsenhet	= 20 vekttall
Mer enn helårsenhet	= anslå antall vekttall ut fra hvor mye utover et år utdanningen har vart. Regn 10 vekttall for hvert halve år.

Et halvsemesteremne	= 5 vekttall
Et semesteremne	= 10 vekttall
Et grunnfag	= 20 vekttall
Et fullt mellomfag	= 30 vekttall
Et storfag	= 40 vekttall
Et hovedfag	= 55 vekttall

Ta utgangspunkt i at en får 10 vekttall for hvert halve år med utdanning på full tid i faget.

Et semesteremne tar et halvt år, et grunnfag tar et helt, et fullt mellomfag tar ett og et halvt, mens et storfag tar to år.

FD-kurs står for fagdidaktisk kurs. Det er et lite kurs som ikke gir uttelling i vekttall. Det var tidligere obligatorisk for lærerskolestudenter som ikke hadde minst en kvartårsenhet (=5 vekttall) i faget. Nå er de ikke lenger obligatoriske.

Enkelte IO har hatt problemer med å oppgi hvor mye utdanning de har i hvert enkelt fag fra lærer-/lærerhøgskolen. De som har problemer med det vil trolig ofte ha lite utdanning i faget. Marker for "vet ikke" hvis du ikke får IO til å gjøre et anslag.

Hvis obligatorisk utdanning er en integrert del av den samlede utdanningen:

Det som står nedenfor gjelder bare dersom IO har tatt utdanning ut over det som er obligatorisk, og den obligatoriske utdanningen er en integrert del av den samlede utdanningen IO har tatt i et fag.

Under **spm21** er det også i slike tilfeller enklest å gi svaret i vekttall. Da vil dere også her kunne regne dere fram til hvor mange vekttall dere skal registrere ut fra at ett halvt års utdanning ut over det obligatoriske tilsvarer 10 vekttall. Ett års tilleggsutdanning gir følgelig 20 vekttall.

Hvis det blir problematisk å registrere vekttall må dere ta følgende i betraktning:

Det er at en i mange tilfeller har anledning til å bygge ut en kvartårsenhet eller en halvårsenhet til en årsenhet. Det innebærer at en f. eks. tar to halvårsenheter og får en årsenhet.

Hvis det var obligatorisk med en kvartårsenhet og IO har utvidet den til en helårsenhet, markerer du for at IO har tatt $\frac{3}{4}$ helårsenhet ut over det obligatoriske.

Hvis det var obligatorisk med en halvårsenhet og IO har utvidet det til en årsenhet, markerer du for at IO har tatt en halvårsenhet ut over det obligatoriske.

Det samme gjelder for grunnfag o.l. Hvis du skal taste inn hvor mye ut over obligatorisk utdanning IO har i grunnfag o.l., vil du i tillegg til det som står ovenfor, finne følgende alternativer:

$\frac{3}{4}$ grunnfag	= 15 vekttall
$\frac{3}{4}$ grunnfag + mellomfagstillegg	= 25 vekttall
$\frac{3}{4}$ grunnfag + storfagstillegg	= 35 vekttall

$\frac{3}{4}$ grunnfag skal brukes for IO som har bygd ut et halvsemesteremne (=en kvartårsenhet) til et grunnfag.

$\frac{3}{4}$ grunnfag + mellomfagstillegg skal brukes for IO som har bygd ut et halvsemesteremne (=en kvartårsenhet) til et mellomfag.

$\frac{3}{4}$ grunnfag + storfagstillegg skal brukes for IO som har bygd ut et halvsemesteremne (=en kvartårsenhet) til et storfag.

Hvis IO har utvidet et semesteremne til et grunnfag, skriver du at han/hun har ett semesteremne ut over det som er obligatorisk. Hvis IO har bygd ut et semesteremne til et mellomfag markerer du at han/hun har et grunnfag ut over det obligatoriske. Hvis IO har utvidet et semesteremne til et storfag, markerer du for at han/hun har et mellomfag ut over det som er obligatorisk.

Vi har skrevet opp ovenfor hvor mange vektall de ulike alternativene tilsvarer.

Vi regner likevel med at vanskelige tilfeller som dette, vil bli sjeldne. Ta kontakt med Bengt hvis du støter på tilfeller som du ikke greier å klassifisere

Spm20 - Obligatorisk utdanning i faget

Obligatorisk utdanning regnes som det minste en måtte ta i faget for å fullføre lærerskolen eller lærerhøgskolen på den tiden IO gikk der. All utdanning IO har valgt å ta som går ut over minstemålet regnes som "ut over den obligatoriske" (se avsnittet om spm16 og 21 for presisering).

Spm25 og 33 - Etterutdanning og videreutdanning

Etterutdanning skiller seg fra videreutdanning ved at etterutdanning ikke gir formell kompetanse. Det innebærer at en ikke får lønnsøkning når en tar etterutdanning, men kan få det når en tar videreutdanning. Marker for "både etter- og videreutdanning" i spm33 hvis IO ikke klarer å velge mellom dem.

Det er meningen at lærerne skal få tilbud om etterutdanning i forbindelse med innføringen av de nye læreplanene. Hensikten med spørsmålene om etterutdanning er å finne ut om de faktisk har fått det.

Spm29, 30 og 31- Subjektivt vurdert kunnskap

Her er vi ute etter om IO mener at han/hun har tilstrekkelig faglig innsikt og kunnskap om å lære bort faget, sett i forhold til de nye kravene i L97 og L97S.

Denne bolken med spørsmål gjelder ikke alle fagene respondenten underviser i. (FAG X) byttes ut med de *to fagene* respondenten underviser *mest i* (FAG Y).

I enkelte tilfeller vil IO ha god faglig innsikt i deler av faget, men ha mangelfulle kunnskaper i andre. Prøv å få dem til å gi en samlet vurdering av egen innsikt og kunnskap på området.

Lykke til med intervjuinga!

4. SKJEMA

Innledning:

God dag/kveld, jeg heter (intervjuerens navn) og ringer fra Statistisk sentralbyrå. Kan jeg få snakke med XXXX? Vi kartlegger behovet for etter- og videreutdanning i forbindelse med innføringen av de nye lærerplanene fra 1997 (L97 og L97S). Har du anledning/tid til å svare på spørsmålene nå?

*FylkSjek

I registeret som vi trakk deg ut fra, stod det oppført at du arbeidet i XX fylke. Arbeider du fortsatt i dette fylket?

JA - GÅ TIL SPØRSMÅL 1
NEI

*NytFylke

Hvilket fylke jobber du i nå?

LISTE OVER FYLKER

Skoletype:

*1. Hva slags skole er det du jobber i?

Er det en kombinert barne- og ungdomsskole, en ren barneskole, eller en ren ungdomsskole?

*2. Er skolen fulldelt eller fådelt?

FULLDELTE SKOLER HAR MINST EN KLASSE PÅ HVERT TRINN

FÅDELTE SKOLER HAR ELEVER FRA ULIKE TRINN I SAMME KLASSE

*3. Hvor mange elever er det på skolen der du jobber?

FÅ IO TIL Å GI ET ANSLAG HVIS HUN/HAN IKKE KJENNER DET NØYAKTIGE ANTALLET.

*4. Hvor mange år har du undervist i grunnskolen?

FÅ IO TIL Å GI ET ANSLAG HVIS HUN/HAN IKKE KJENNER DET NØYAKTIGE ANTALL ÅR.

Praksis

*5. Hvilke fag er det du underviser i?

LISTE OVER FAG

ENGELSK

FINSK

FRANSK

HEIMKUNNSKAP

KRL-FAGET (ETTER L97) (Kristendoms-kunnskap med religions- og livssynsorientering)

KROPPSØVING

KUNST OG HÅNDVERK (ETTER L97)

MATEMATIKK
MUSIKK
NATUR- OG MILJØFAG (ETTER L97)
NORSK
SAMFUNNSFAG
TYSK
ANNET (F.EKS. SAMISK, MORSMÅL O.L.)

Fag vi skal gå videre med = FAG X = engelsk, kunst og håndverk, heimkunnskap, krl-faget, kroppsøving, musikk, norsk og samfunnsfag

HVIS IKKE FAG X - AVSLUTT INTERVJUET

*6. Hvor mange timer underviser du i (FAG X) per uke?

*7. Hvilket eller hvilke klassetrinn underviser du i (FAG X) nå?

Grunnutdanning:

*9. Har du godkjent utdanning for å jobbe i grunnskolen?

JA

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 25

*10. Har du grunnutdanning fra en lærerhøgskole eller høgskole med lærerutdanning?

JA - GÅ TIL SPØRSMÅL 11

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 12a

*11. Hva slags grunnutdanning er det?

HVIS IO HAR MER ENN EN UTDANNING: VELG DEN LENGSTE

HVIS IO HAR TO LIKE LANGE UTDANNINGER: VELG DEN NYESTE

2 ÅRS FØRSKOLELÆRERUTDANNING

2 ÅRS ALLMENN LÆRERUTDANNING/LÆRERSKOLE

1-2 ÅRS FAGLÆRERUTDANNING

3 ÅRS FØRSKOLELÆRERUTDANNING

3-4 ÅRS ALLMENN LÆRERUTDANNING/LÆRERSKOLE

3-4 ÅRS FAGLÆRERUTDANNING

DELKURS, SELVSTENDIGE ÅRSENHETER O. L.

IKKE FULLFØRT UTDANNING

ANNET, SPESIFISER

GÅ TIL SPØRSMÅL 12b.

FOR DE SOM IKKE HAR GRUNNUTDANNING FRA LÆRERSKOLE ELLER HØGSKOLE MED LÆRERUTDANNING:

*12a. Har du grunnutdanning fra et universitet?

JA - GÅ TIL SPØRSMÅL 13

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 15

FOR DE SOM HAR GRUNNUTDANNING FRA LÆRERSKOLE ELLER HØGSKOLE MED LÆRERUTDANNING:

*12b. Har du i tillegg utdanning fra et universitet?

JA

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 16

*13. Har du en akademisk grad fra universitetet?

EVENTUELL LÆRERSKOLE- ELLER HØGSKOLEUTDANNING KAN VÆRE DEL AV GRADEN.

JA

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 16

14. Hva slags grad er det?

CAND. MAG. ELLER TILSVARENDE

MASTER ELLER TILSVARENDE

HOVEDFAG, EMBEDSEKSAMEN, DOKTORGRAD ELLER TILSVARENDE

HVIS NEI PÅ BEGGE OVENFOR (VERKEN GRUNNUTDANNING FRA LÆRER- ELLER HØGSKOLER ELLER UNIVERSITET):

15. Hva slags grunnutdanning har du?

VIDEREGÅENDE SKOLE

ANNEN UTDANNING, SPESIFISER

Kompetansegivende utdanning i det aktuelle faget

*16. Nå skal jeg stille noen spørsmål om hvor mye utdanning du har i (FAG X)

Er det lettest for deg å oppgi utdanning i vekttall, grunnfag eller årsheter, FD-kurs og lignende?

VEKTTALL - GÅ TIL SPØRSMÅL 17

GRUNNFAG O.L. - GÅ TIL SPØRSMÅL 17 b

ÅRSHETER, FD-KURS O.L. - GÅ TIL SPØRSMÅL 19

INGEN UTDANNING I FAGET

17a. Hvor mange vekttall i (FAG X) har du i utdanningen din?

ANTALL VEKTTALL (tre posisjoner)

GÅ TIL SPØRSMÅL 20

17b. Har du halvsemesteremne, semesteremne, grunnfag, mellomfag, storfag eller hovedfag i (FAG X)?

MINDRE KURS

HALVSEMESTEREMNE

SEMESTEREMNE

GRUNNFAG

MELLOMFAG
STORFAG
HOVEDFAG

GÅ TIL SPØRSMÅL 20

19. Hvor mye utdanning har du i (FAG X)?
MER ENN HELÅRSENHET
HELÅRSHET
HALVÅRSENHET
KVARTÅRSENHET
FD-KURS / KURS AV KORTERE VARIGHET

**SPØRSMÅL 20-22 STILLES BARE HVIS IO HAR UTDANNING FRA
LÆRERHØGSKOLE ELLER HØGSKOLE MED LÆRERUTDANNING:**

*20. Har du utdanning/kurs ut over det obligatoriske i (FAG X)?
DETTE INKLUDERER EVENTUELL UTDANNING I FAGET FRA ET UNIVERSITET
ELLER HØGSKOLE.

JA
NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 25

*21. Er det lettest for deg å oppgi hvor mye ut over den obligatoriske utdanningen det er i
vektall, grunnfag o.l. eller årseheter, FD-kurs og lignende?
VEKTTALL - GÅ TIL SPØRSMÅL 22a
GRUNNFAG O.L. - GÅ TIL SPØRSMÅL 22 b
ÅRSEHETER, FD-KURS O.L. - GÅ TIL SPØRSMÅL 22d

22a. Hvor mange vektall ut over det obligatoriske har du i (FAG X)?
ANTALL VEKTTALL
GÅ TIL SPØRSMÅL 25

22b. Har du halvsemesteremne, semesteremne, grunnfag, mellomfag, storfag eller hovedfag ut
over det obligatoriske i (FAG X)?
MINDRE KURS
HALVSEMESTEREMNE
SEMESTEREMNE
3/4 GRUNNFAG
GRUNNFAG
3/4 GRUNNFAG + MELLOMFAGSTILLEGG
FULLT MELLOMFAG
3/4 GRUNNFAG + STORFAGSTILLEGG
STORFAG
HOVEDFAG

GÅ TIL SPØRSMÅL 25

22d. Hvor mye utdanning har du ut over det obligatoriske i (FAG X)?

MER ENN HELÅRSENHET

HELÅRSENHET

3/4 HELÅRSENHET

HALVÅRSENHET

KVARTÅRSENHET

FD-KURS / KURS AV KORTERE VARIGHET

Etterutdanning og planer om etterutdanning

*25. Har du tatt etterutdanning i (FAG X) i forbindelse med innføringen av nye læreplaner fra 1997?

ETTERUTDANNING ER UTDANNING OG KURS SOM IKKE GIR FORMELL
KOMPETANSE

JA

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 27

26a. Hvor mange dager med slik etterutdanning har du tatt?

ANTALL DAGER

HVIS 3 DAGER ELLER MER - TIL SPØRSMÅL 29

26b. Er det planlagt at du skal ta mer etterutdanning i (FAG X) i forbindelse med de nye læreplanene i løpet av dette skoleåret?

JA - GÅ TIL SPØRSMÅL 28

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 29

LØSE PLANER - GÅ TIL SPØRSMÅL 29

27. Er det planlagt at du skal ta etterutdanning i (FAG X) i forbindelse med de nye læreplanene i løpet av dette skoleåret?

JA

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 29

LØSE PLANER - GÅ TIL SPØRSMÅL 29

28. Hvor mange dager med slik etterutdanning i (FAG X) er det planlagt at du skal ta?

ANTALL DAGER

Vurderinger og ønske om etter- og videreutdanning

*29. Nå skal vi stille noen spørsmål om vider- og etterutdanning i forhold til de to fagene du underviser mest i. Ønsker du å fortsette med å undervise i (FAG Y)?

JA

NEI

*30. Hvor stor faglig innsikt vil du si at du har i (FAG Y) sett i forhold til det som kreves i de nye læreplanene fra 1997? Er den svært liten, ganske liten, middels, ganske stor eller svært stor?

*31. Hvor stor kunnskap har du i å legge til rette for læring av (FAG Y), sett i forhold til det som kreves i de nye læreplanene fra 1997? Er den svært liten, ganske liten, middels, ganske stor eller svært stor?

KUNNSKAP OM Å LEGGE TIL RETTE FOR LÆRING HETER FAGDIDAKTIKK

35. Ønsker du å øke din kompetanse i å undervise i (FAG Y)?

JA

NEI

DERSOM LÆREREN ØNSKER Å UNDERVISE I FAGET, MEN HAR MIDDLELS ELLER LAVERE PÅ FAGLIG INNSIKT ELLER FAGDIDAKTIKK:

32. Har du planer om å øke din kompetanse i å undervise i (FAG Y)?

JA

NEI - GÅ TIL SPØRSMÅL 34

33. Planlegger du å gjøre det gjennom etterutdanning, videreutdanning eller begge deler?

VIDEREUTDANNING GIR FORMELL KOMPETANSE (VEKTTALL)

ETTERUTDANNING ER UTDANNING OG KURS SOM IKKE GIR FORMELL KOMPETANSE

34. Har skolens ledelse oppfordret deg til å ta etterutdanning eller videreutdanning i (FAG Y)?

JA

NEI

36. Vi skal nå stille noen spørsmål om ulike opplegg for etter- eller videreutdanning. Hvis du skulle gjennomføre et etter- eller videreutdanningsopplegg, kunne du tenke deg å gjøre det gjennom Internett?

JA

NEI

37. (Kunne du tenke deg å gjøre det)

... gjennom annen fjernundervisning, som brevkurs eller lignende?

JA

NEI

38. (Kunne du tenke deg å gjøre det)

... i form av kurs på kveldstid?

JA

NEI

39. (Kunne du tenke deg å gjøre det)

... i deler av ferien?

JA

NEI

40. Ser du noen hinder for at du skal ta etter- eller videreutdanning?

JA

NEI - AVSLUTT

41. Hvilke hindringer er det for at du skal ta etter- eller videreutdanning?

SELV OM DET IKKE ALLTID VIL STEMME HELT: PRØV Å TVINGE IO INN I
KATEGORIENE NEDENFOR

FOR LANG REISEVEI

DÅRLIG TILGANG TIL INTERNETT

IKKE TILGANG TIL INTERNETT

HAR IKKE TID

HAR IKKE LYST

HAR IKKE FÅTT NOE TILBUD OM DET

HAR IKKE TENKT PÅ DET

VILLE LIKEVEL IKKE GI MEG HØYERE LØNN

NOEN MÅ BETALE FOR UTDANNINGEN

OFTEN IKKE FAGLIG RELEVANT

FOR GAMMEL

FÅR IKKE BETALT FOR DET

TIMEPLANEN ER IKKE TILRETTELAGT

HAR IKKE BEHOV

FAMILJERE ÅRSAKER

ANNET, SPESIFISER

Avslutning

Det var alt jeg skulle spørre om.

Tusen takk for at du tok deg tid til å svare på spørsmålene.

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 2000/40 Y. Holm, A.H. Tangen og O.M. Tidemann: Forprosjektrapport om etablering av IMF's internasjonale investeringsposisjon (IIP) for Norge. 97s.
- 2000/41 K.O. Olsen: Forsikring i nasjonalregnskapet. 42s.
- 2000/42 J. Johansen og J. Lajord: FD - Trygd: Dokumentasjonsrapport: Arbeidssøkere. 1992-1998. 74s.
- 2000/43 H.V. Sæbø: Til statistikkens pris: Prispolitikk i statistikkbyråene med hovedvekt på elektronisk formidling. 9s.
- 2000/44 E. Rønning: Omnibusundersøkelse - mai/juni 2000. Dokumentasjonsrapport. 32s.
- 2000/45 A. Holmøy og M. Høstmark: Undersøkelse om omfanget av utgifter til helse- og sosialtjenester: Dokumentasjon og tabellrapport. 116s.
- 2000/46 Fagseminar om arealpolitikk og arealstatistikk i opptakten til et nytt årtusen. Seminarrapport 30. mars 2000. 167s.
- 2000/47 Publikasjoner fra forskningsvirksomheten 1991-1999: Revidert versjon. 82s.
- 2000/48 A.-K. H. Grorud: Bedrifts- og foretaksregisteret: Regler og rutiner for ajourhold. 121s.
- 2000/49 T. Hoel, B.R. Joneid og G.E. Wangen: Trekkbas: Brukerdokumentasjon. 35s.
- 2000/50 J.F. Bjørnstad: En innføring i utvalgsundersøkelser. 91s.
- 2000/51 A.G. Pedersen: Oversikt over dødsårsaksregisterets koderegler 1996-1997. 39s.
- 2000/52 O. Klungsoyr: Sammenligning av mikroformler for prisindekser og modelltilpassning. 36s.
- 2000/53 G. Dahl og B.R. Joneid: FD - Trygd: Dokumentasjonsrapport: Inntekt og formue, 1992-1997. 36s.
- 2000/54 K. Flugsrud og G. Haakonsen: Utslipp av klimagasser i norske kommuner: En gjennomgang av datakvaliteten i utslippsregnskapet. 44s.
- 2000/56 T. Hægeland: "Ny" vekstteori: Et nytt forskningsprogram eller naturlig progresjon? Utviklingen innenfor økonomisk vekstteori vurdert i forhold til Imre Lakatos' vitenskapsfilosofi. 19s.
- 2000/57 K.-G. Lindquist: SAS-programmer for korrigerende av data fra industristatistikken og beregning av variable for analyseformål. 53s.
- 2000/58 A. Akselsen: FD - Trygd: Dokumentasjon av uttak til Sandmanutvalget (SHD). 28s.
- 2000/59 J. Johansen og Ø. Sivertstøl: FD - Trygd: Dokumentasjonsrapport: Fødsels- og sykepengene, 1992-1998. 109s.
- 2000/60 K-G. Lindquist: Database for energintensiv næringer: Tall fra industristatistikken: Oppdatert versjon av notat 97/30. 17s.
- 2000/61 O. Haugen: Utrekning av vekter til inntekts- og formuesundersøkingene 1998. 24s.
- 2000/62 Ø. Kleven: Ferieundersøkelsen 1999 Panel: Dokumentasjonsrapport. 50s.
- 2000/63 P.G. Larssen: Overvakingssystemet for bedrifter i BoF. 29s.
- 2000/64 R. N. Johnsen: Undersøking om foreldrebetaling i barnehagar, august 2000. 36s.
- 2000/65 A. Thomassen: Byggekostnadsindeks for rørleggerarbeid i kontor- og forretningsbygg. 14s.
- 2000/67 A.G. Hustoft og G. Olsen: Metadata for statistikk om personer og husholdninger : Forprosjektrapport. 34s.
- 2000/68 A. Bruvoll, K. Flugsrud og H. Medin: Dekomponering av endringer i utslipp til luft i Norge - dokumentasjon av data. 19s.